

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 556. quibus de causis excusetur quis ab incurrenda censura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

inentibus causam, ob quam lata censura, ita ut, si pronunciata sine sufficiente causa (secus urgente legitima causa) verbotenus Judex eam proferens (excepto Episcopo) ab ingressu Ecclesie & divinis officijs ipso jure suspendatur, & si interea divinis se ingererit, sit irregularis, juxta c. 1. de Sent. excom. in 6. Item debet hæc monitio in scriptis tradi reo vel coram illo legi, & quidem coram testibus, qui de ea tradita vel lecta testari possint, qui tamen si se malitiosè absconderet & declinaret, sufficit eam fieri ad ejus domum, vel in Ecclesia, platea aliòve loco publico, ex quo in ejus notitiam facile devenire possit, affigi, c. Sacro. de Sent. excom. c. Quoniam. §. porro. ut lite contestata, Suar. l. c. d. 3. §. 11. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 9. n. 4. Castrop. l. c. n. 11.

3. Resp. Tertiò: adhuc monitio prævia necessarii requiritur, dum censura à jure statuta est sententiæ ferendæ, Arg. c. reprehensibilis. de appell. dum ibi univèrsaliter & indistinctè præcipitur, ut præmittatur canonica monitio, nisi censura à jure imposita sit sententiæ læ ipsò jure incurrenda, quæ tamen responso locum non habet, ubi crimen & contumacia est notoria, cum, ubi excessus est notorius, accusatione, examinatione, & probatione opus non sit. can. manifesta. & seq. caus. 2. q. 1. c. bona. de elect.

Quæst. 556. Quibus de causis excusetur quis ab incurrenda censura?

1. Resp. Primò: Ignorantia quælibet, modò casualis & supina non sit, excusat à censura, adeoque, si ea sit facti, ut dum ignorat, id, quod facit, contineri inter prohibita sub censura, v. g. dum percutit quis clericum putans esse laicum, c. Si verò de Sent. excom. si sit juris, ut dum quis percutit clericum minorum Ordinum, nesciens percussioni talis Cleri statutam censuram. c. 2. de constit. in 6. estque utriusque eadem ratio, nimirum quòd, cum censura ex sua institutione sit ad exercendos & continendos rebelles & inobedientes, eà ignoratà hanc vim habere nequit, ac ita non incurritur, cumque sint pœnæ, quæ virtualiter contemptum legis requirunt, tales esse non possunt, dum ignoratur factum esse contra legem. Neque his obstat, quòd delinquentes contra alias leges sub certa pœna aliquid prohibentes eadem pœnà justè plectantur, etsi ignorent pœnam, sub qua lex aliquid prohibuit, ut constat ex praxi recepta, nam in hac est disparitas inter censuras & pœnas vindicativas, quòd ad has nulla requiritur contumacia, sed sola sufficiens simplex inobedientia erga Deum vel legislatorem humanum, ob quam tum in vindictam sceleris, tum ob terrorem aliorum pro bono & tranquillitate communi scienter agentibus contra legem infliguntur pœnæ, etsi hæc antecedenter ignorentur, censuræ verò utpote pœnæ medicinales requirant contumaciam consistentem in eo, quòd quis sciens aliquid prohibitum sub censura, & tamen illud committat contra legem Ecclesiasticam, sicque eam quasi contemnat, ita Reiffenst. h. t. n. 31. cum Sylv. v. ignorantia. n. 14. & Nav. cit. c. 27. n. 274. Unde jam etiam stante dubio juris & facti, quòd adhibità debità diligentia vinciri non potuit, non teneri quis reputare se ligatum censurâ, Sanch. in Decal. c. 10. num. 56. Castrop. l. c. p. 8. num. 8. eò quòd in illo casu ei censura non satis sit promulgata, neque dici possit eam contemnere, quam justè impositam ignorat. Ita cum D. Thom. quodlibet. 4. a. 14. Sanch. l. c. n. 57. & 58. Castrop. l. c. secus est de eo, qui scit censuram latam, dubitat tamen, num à censura, quæ se li-

R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. V.

gatum fuisse scit, sit absolutus, is debet se reputare adhuc ligatum, quia pro censura, ejusque ligamine stat possessio, Arg. c. Sicut de Sent. excomm. Item de eo qui dubitat, num appellationem præmiserit censuræ, vel legitime ab ea appellaverit. Sayr. de cens. l. 1. c. 16. Sanch. l. c. n. 59. Castrop. l. c. qui tamen n. 61. tradit, quòd etsi stante legitimo dubio reputare se non debeat pro censurato, in foro conscientie & exteriori, id tamen non tenere quòd ad Episcopatum aliãve dignitatem Ecclesiasticam, eò quòd turpe sit aliquando ab ea deturbari, comperta veritate censuræ.

2. Resp. Secundo: regulariter quis excusatur à censura ex gravi metu, v. g. mortis, mutilationis, infamie, gravis jacturæ bonorum, qui committit aliquid sub censura prohibitum. Suar. d. 4. S. 3. num. 14. Laym. l. 1. Sum. tr. 5. p. 1. c. 5. in fine. Cönninck. d. 13. du. 12. n. 99. & seq. Castrop. l. c. n. 10. Pirh. h. t. n. 47. & alii cum communi, quia leges Ecclesiasticæ regulariter non obligant cum periculo vitæ, membrorum, alteriusque gravis damni. Arg. c. 4. de reg. Jur. quia lex humana debet esse accommodata humanæ fragilitati; dum autem lex non obligat, ejus transgressione censura ei annexa non incurritur. Dixi tamen regulariter: quia in casibus extraordinariis, dum v. g. observatio legis humanæ necessaria pro conservando bono communi aut ejus transgressio cederet in contemptum fidei vel potestatis Ecclesiæ, sicut ea ex metu gravi facta non excusat à peccato mortali, sic nec à censura, si illa ei imposita. Laym. l. c. n. 9. Suar. de cens. d. 6. S. 3. Castrop. l. c. Idem esse, dum Ecclesia prohiberet quid sub censura, quòd aliàs jure naturali prohibitum est, v. g. fornicationem, furtum, homicidium, quia nulla est ratio, ob quam in eo casu dici posset præceptum Ecclesiasticum cessare, cum ex eo præcepto non astringatur quis ad aliquid peragendum vel omittendum, quòd eo præcepto secluso peragi aut omitti non debeat. Ita contra Cönninck cum Hurt. de cens. diffi. 23. num. 10. Castrop. l. c. n. 11. qui tamen addit, quòd, si tali præcepto naturali adderetur aliqua circumstantia, eidemque annexeretur censura v. g. prohibendo fornicationem in templo sub censura, excusetur fornicator à censura, si eam gravi metu adactus committeret in templo, quia non est censendus delinquere contra jus Ecclesiasticum, sed tantum contra jus naturale.

3. Resp. tertiò: excusatur quis à censura non tantum, quando innocens est à culpa, cui ea imposita, coram Deo & quòd ad forum externum, ut contentiunt omnes, verum etiam quando nocens est, si culpa exteriùs probata non est, quamvis Judici privatim notum sit, esse nocentem, quia Judex censuram ferre non potest ex notitia privata, estque talis illius sententia nulla, cum sententia sit actus publicus & forensis judicii. Castrop. n. 12. cum Nav. in c. cum contingat. de foro. comp. caus. nullitatis. 8. An verò è contra re ipsà innocens, legitime tamen probatus nocens seu reus delicti, cui imposita censura, ligetur censurâ, in eo, inquam, non conveniunt AA. affirmant cum Gl. in c. 1. de Sent. excom. in 6. v. propter quam. Durand. in 4. d. 18. q. 4. Cordub. l. 1. q. 43. referens plures, eò quòd Judex juxta allegata & probata procedat justè, quòd bona, quibus fideles per censuram privantur, dispositioni Ecclesie subdantur, quibus proinde in hoc casu innocentem privare possit, tum ut judicii æquitas servetur, tum ne Ecclesie autoritas contemnatur, quòd præcepto lato à Judice procedente secundum Ordinem juris nequeat resisti, sed potius ob-

P p 2

servan-

servandum, saltem in facie Ecclesiæ, ut cum Div. Thom. in 4. dist. 18. q. 2. a. 1. plurimi apud Castrop. l. c. num. 3. Econtra innocentem probatum nocentem aliquâ censurâ ligari posse, negat Cajet. 2. 2. q. 70. a. 4. ad 1. Sotus, Covar. Avila. Suar. & alii, ex ea ratione, quod verisimile non sit, Christum reliquisse Ecclesiæ potestatem privandi innocentem tantis bonis spiritualibus, cum privatio hæc nec publicæ disciplina nec Judicis authoritati tuendæ expediat, sed ad id sufficiat, ut is, in quem fertur talis sententia, in facie Ecclesiæ & coram scientibus censuram & innocentiam ignorantibus se gerat, ac si verè ligatus censurâ, ad quod vi prædictæ sententiæ videtur obligatus. Castrop. n. 15. distinguit, ita, ut res, quæ præcipitur, sub censura sit iniqua Judice ignorante iniquitatem, non teneatur, nec possit parere sententiæ. v. g. dum ligatus impedimento dirimente per sententiam jubetur contrahere & consummare matrimonium, quia præsumenda non est Ecclesia velle, ut sibi contra legem divinam & naturalem obediat, uti sentiunt omnes, sed si, quod præcipitur sub censura, nulli legi adversetur, etsi probabile censeat ligari alienum in hoc casu censurâ, si non pareat, contrarium censet probabilius, eò quod durum & ab Ecclesiæ benignitate alienum sit, cogere & obligare sub censura ad solvendum & exequendum quid tanquam debitum, quod nullo modo debitum est, & licet in exteriori foro debitum esse demonstratur, id solum probat, aliquem obligatum esse id exequi, dum præceptum tale sine scandalo non potest non observari, & hoc non ex vi talis præcepti, utpote quod nullum est, sed ex vi juris naturalis, quo tenetur quis potestati publicæ justè & juridicè præcipienti obedire, unde si tali præcepto non tantum secreto, sed & publico, non obediat, non incurritur exinde censura, nec obligatio abstinendi in publico ab omnibus actibus, qui per censuram exerceri prohibentur, ut Suar. Laym. Cöinck censent, sed ex vi præcepti naturalis, quo tenetur quis censuram communi hominum sensu veram observare, ut Castrop. cit. n. 15. juncto n. 16.

Quæst. 557. Censura qualiter tollatur?

Resp. primò: Censura semel incurta non tollitur, nisi per absolutionem ab ea, cum tolli nequeat, nisi à potestate collata Petro solvendi ligatos, cujus potestatis actus est absolutio. Castrop. tr. 29. d. 1. p. 11. §. 1. num. 2. Neque enim tollitur morte infligentis eam, cum, licet ab eo pendeat in fieri, non tamen in conservari, quia non est præceptum, sed poena transgressionis præcepti, quæ durat, quousque legitimè tollatur. Arg. c. Si Episcopus 11. q. 3. c. Pastoralis. §. præterea. de Off. Ord. Suar. de cens. d. 7. S. 1. Laym. L. 1. Sum. tr. 5. p. 1. c. 7. n. 1. Castrop. l. c. Hurt. de excom. diff. 1. d. 14. Neque perfectè cessat morte censurati, tamen si enim quâ parte ligabat censuratum viventem, ejus morte pereat, non tamen quâ parte obligabat fideles abstinere ab ejus communicatione, dum & hi eo mortuo tenentur à sepeliendo ejus corpore, uti & ab offerendo pro ejus anima preces publicas abstinere, Suar. l. c. S. 7. n. 5. & 6. Laym. l. c. Castrop. l. c. n. 3. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 1. n. 8. Neque denique satisfactione parti læsæ præstitâ & emendatione solâ, dum, licet imponatur, ut parti satisfiat, & delinquens corrigatur, ex eo tamen solum sequitur, quod debeat censura à Judice auferri, non verò quòd ea ex se cesset; qualiter verò etiam, dum non absolutè, sed pro determinato tempore fertur, adhuc non tollatur sine absolutione, vide apud Castr. cit. n. 4.

2. Resp. secundò: Potest absolutio à censura fieri

variis modis, nimirum vel simpliciter & absolutè, dum ea conceditur emendato & à contumacia decedente; vel sub conditione aliqua, quæ si respiciat tempus præsens vel præteritum propriè conditio non est, cum non suspendat actum, sed eâ existente valet absolutio, eâ deficiente non tam corrumpit, quam nulla unquam fuit, si respicit tempus futurum, v. g. dum dicitur: Absolvo te ab incurta excommunicatione, quamprimum satisfeceris, suspensa manet, usque dum præstita satisfactio, quâ præstitâ jam absolutio evasit absoluta. Sed neque jure divino neque humano magis irritam aut prohibitam talem absolutionem quam excommunicationem ipsam sub conditione de futuro factam, cum communiteneat Covar. l. c. n. 6. Suar. l. c. d. 7. S. 8. n. 7. Laym. l. c. c. 7. n. 1. Vasq. de excom. d. 18. Castrop. l. c. §. 2. n. 2. citatque ab eo Nav. Cöin. Hurt. modò tamen rationabilis sit causa conditionatè absolvendi, cum aliàs talis modus absolvendi alienus sit à praxi & usu recepto. His de cætero non obstante, quòd concedi nequeat absolutio Sacramentalis à peccatis sub tali conditione de futuro, siquidem absolutio à peccatis non pendet immediatè à voluntate absolventis, sed remotè quatenus ex illa voluntate apponitur materia & forma Sacramenti à Christo instituta, quibus positis, non potest illorum effectus ex humana voluntate dependere, absolutio autem à censura aliisque poenis immediatè pendet à voluntate absolventis exterius expressâ, ideòque illius effectus suspendi potest. Ita Castrop. l. c. n. 3.

3. Resp. tertio: Est & alius modus absolvendi à censura, dictus ad cautelam, quo cavetur damnum, quod ex censura ignota tam censurato quam aliis provenire poterat, & hinc frequenter præmittitur tum absolutioni à peccatis ob vitandam Sacramenti irreverentiam, tum Ordinum receptioni, tum beneficiorum, aliorumque privilegiorum collationi ad vitandam eorum invaliditatem. Hæc absolutio ignorantibus censuram petenti absolvi à quacunque censura, si fortè aliquâ ligatus esset, concedenda est. Castrop. n. 4. Hæc si petatur pro foro conscientie factâ promissione de satisfaciendo, ubi constitit adfuisse censuram, concedenda est. Castrop. n. 5. cum Sayr. thes. L. 2. c. 16. n. 19. Si verò in foro externo petatur generatim absolutio à censura, eò quòd petens nullius in particulari suspicionem habeat nullâ præmissâ causæ cognitione, nullâque datâ cautione, ea conceditur. At si alicujus specialis censuræ, de qua habetur suspicio, utique is saltem semiplenè probare debet absolvendus, se illâ censurâ ligatum non esse, vel quia sententia lata de super continet errorem, vel lata post interpositam legitimam appellationem, vel quacunque alia de causa. Abb. in c. Apostolica. de censib. n. 10. Felin. n. 22. Covar. l. c. §. 12. n. 7. Sayr. Ugol. & alii apud Castrop. l. c. Item citandus, ad cujus instantiam excommunicatio lata, item Judex qui eam tulit, si processit ex officio, & si in probatione defecerint, condemnandi, & reus absolvendus. Porrò absolutionem hanc ad cautelam præstare poterit, qui ab ea censura absolutè absolvere potest, an verò cuilibet Judici delegato competat hæc potestas, valde variant AA. ut legere est apud Castrop. l. c.

4. Resp. quartò: Est quoque modus alius absolvendi à Censura, qui vocatur: ad reincidentiam, eò quòd absolutus in eam iterum incidat, si opus sub censura præceptum non exequatur, utitur hoc modo frequenter Judices in debitis pecuniariis, dum ex consensu creditoris debitorem absolunt ab excommunicatione incurta ob non solum debitum,

im.

imposito præcepto, ut intra tot dies fiat solutio, si minus, eadem censurâ denuo ligetur. Sic etiam absolutus à sede Apostolica ejusve Legato, Nuncio cum mandato comparandi coram Ordinario vel alio, à quo sit penitentiam accepturus, vel cum obligatione parti satisfaciendi, si tale præceptum negligat, reincidit in censuram Castrop. l. c. n. 7. & 8. Fit hæc absolutio ad reincidentiam modo adhuc alio, dum nimirum absolvitur quis pro aliquo tempore absolutè, & pro reliquo tempore sub conditione, v. g. absolvitur quis à Judice ad tres dies ex consensu creditoris & in perpetuum, si intra illos dies debitum solvat. Item alio modo hac absolutio ad reincidentiam absolvitur quis, nimirum in ordine ad aliquem tantum effectum, v. g. ad collationem beneficii alicujus, ad ferendum testimonium, in quo casu absolvi aliquem non à censura, sed ab uno illius effectum, v. g. incapacitate conferendi beneficii, ferendi testimonii, tradit Castrop. n. 12. uti &, quod nullus præter Pontificem uti possit hoc modo absolvi à censura, quia nemini concessum fiant censurâ illius effectum impedire, eum censura suos effectus habeat à pontificia institutione, quam nullus alius à Pontifice mutare possit, excepto tamen unico casu, qui tamen ab ipso Pontifice conceditur ob necessitatem, dum nimirum cuicumque Judici, tam ordinario quam delegato, tamen si potestatem non habeat absolvi à censuris, datum est, ut excommunicatum absolvere possit non absolutè, sed ad effectum dicendi testimonium, quando aliâ viâ veritas cognosci non potest, c. veniens, de testib. juncto c. præterea, de off. jud. deleg. Laym. l. c. c. 7. in fine, Sayr. thes. l. 2. c. 16. n. 15, Castrop. cit. §. 2. n. 2.

Quest. 558. Quâ formâ & ritu concedatur absolutio à censura?

1. Resp. primò: Nulla forma in jure desuper præscripta, sed sufficit, quæ voluntatem absolventis declarat, ut si dicatur: ego te absolvo ab excommunicatione &c. imò: absolvo te: si præmissa petitio absolutioni à censura. Ugol. de cens. lib. 1. c. 23. Sayr. thes. l. 2. c. 16. n. 3.

2. Resp. secundò: Ligatus pluribus censuris etiam ejusdem rationis, potest absolvi ab una, & non ab alia, secus ac accidit in absolutione à peccatis mortalibus, potest etiam ab omnibus absolvi unâ absolutione, si absolvens habeat eam potestatem & voluntatem, Sayr. l. c. c. 11. à n. 16. quam voluntatem non habere censetur, si unam tantum censuram aperuit penitens, c. cum pro causa, de sent. excom. Abb. ibid. n. 6. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 1. n. 13. Potest fieri verbis & scripturâ, tam in foro exteriori quam conscientie, ut usus probat, quin & eam fieri signis aliis non esse mortale, ait Hurt. d. 14. de excom. diff. 14. quod non credit Castrop. l. c. §. 3. n. 3. maxime in absolutione judiciali, quia adversatur consuetudini receptæ in re gravi. De cætero ritus observandus in absolutione judiciali ab excommunicatione, præscribitur in c. à nobis, de sent. excom. & Pontificali Romano, de quo vide Castrop. l. c. n. 4.

3. Resp. tertio: Inter condiciones ad absolvendum à censura, prima est potestas, quæ nemini non Clerico etiam in articulo mortis concessa, Nav. c. 26. n. 26. Covar. l. c. n. 9. Castrop. l. c. n. 5. potestatem hanc habet, cui commissâ absolutio satisfactione non præstitâ, si absolvendus impotens satisfacere præstet cautionem pignoratitiam vel fidejussoriam, aut si hanc præstare nequeat, juratoriam. Vasq. de excom. du. 20. Avil. p. 2. c. 7. du. 8. Sayr. l. 2. thes. c. 17. n. 11. Castrop. n. 6. cum potestas absolvi parte

satisfactâ subintelligitur, in quantum fieri potest servato juris ordine, quem Ordinem quia violat Judex contentus cautione juratoriâ, dum censuratus præstare potest satisfactionem, peccat graviter, Arg. c. 2. de sent. excom. in 6. invalidè quoque absolvit, si est Judex delegatus, quia delegans censendus non est concedere potestatem absolvi contra juris Ordinem & in præjudicium tertii. Ita Vasq. loc. cit. Suar. d. 7. §. 5. n. 42. Cón. d. 14. du. 16. num. 121. cujus contrarium probabile esse docent Hurt. d. 14. diff. §. n. 22. Sanch. Avil. quos sequitur Castrop. l. c. Secunda conditio tenens se quoque ex parte absolventis est libertas à coactione & metu, à quocunque coactio & metus procedat, quod procedit, tamen si Judex sub conditione futura censuram imposuisset, & ante completam conditionem cogere revocare mandatum, ea revocatio nulla esset, Suar. d. 7. §. n. 13. Sayr. l. c. l. 1. c. 21. n. 30. Item procedit in absolutione ab excommunicatione minore. Tertia conditio est, ut absolvens in causa principali non decipiatur, ut dum absolvendus fingeret se parti satisfecisse, vel propositum satisfaciendi habere, quod non habet, absolutio, utpote per subreptionem obventa, non valeret. Sayr. l. c. num. 27. Covar. l. c. §. 1. n. 14. Castrop. l. c. n. 8. Quarta ex parte absolvi petitio absolutionis, non quidem ut sine ea absolutio non habeat effectum, sed ut convenienter concedatur; nam cum censura imposita ad correctionem censurati, expedit illum humili postulatione demonstrare, se esse correctum, Arg. c. per tuas, de sent. excom. dum aliâ posset invito concedi. Suar. d. 7. §. 7. Castrop. l. c. n. 9. Sayr. l. c. Denique licet non requiratur, absolvendum esse præsentem Judici absolventi, Nav. c. 26. n. 14. Sylv. v. absolutio 3. n. 9. Henriq. l. 3. de excom. c. 29. n. 1. Castrop. l. c. n. 10. ut tamen sic licet fiat, adesse debet causa urgens, cum sic expediatur, tum ad reverentiam censurarum, tum ad majorem humilitatem & cautionem censurati, idem dicendum de absolutione petenda per procuratorem, Sayr. Suar. Nav. Henriq. Castrop. ll. cit. ad quod tamen is habere debet mandatum speciale. Gl. in c. qui ad agendum, de procurator. in 6. v. velpacisci. Ugol. Tab. 1. c. 29. §. 1. n. 3. quin & jurare, se præstaturum omnia, quæ absolvendus præstare deberet, si præsens adesset; ad quod tamen juramentum non eget speciali mandato. Castrop. cit. n. 10.

Quest. 559. Quinam absolvere possint à censuris?

1. Resp. Primò: à censuris ab homine specialiter laicis absolvere potest primò: qui eas tulit, nisi sit specialiter interdictum. c. Verbum, de penitentia. dist. 1. c. pastoralis. §. præterea, de Off. Ordinar. D. Thom. 3. p. in additionib. q. 24. a. 1. Suar. d. 7. §. 2. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 12. num. 2. Laym. l. 1. Sum. tr. §. p. 1. c. 7. n. 2. Abb. in c. prudentiam. §. fin. de Off. delegat. Felin. ibid. n. 19. Sayr. l. 2. thes. c. 20. Nav. c. 27. n. 40. Castrop. l. c. §. 4. num. 1. idque etiam, si reus domicilium suum mutet, adhuc ab eo, qui tulit censuram, absolvi potest, Arg. c. Proposisti, de foro comp. Gl. ibid. v. citatus, mutatione enim domicilii subterfugi nequit jurisdictio auctoris censuræ. Suar. l. c. Sayr. l. c. n. 4. Item, etiam si appellationem interposuerit censuratus, cum per appellationem ferens censuram non priveretur jurisdictione suâ, quod ad ea, quæ appellationi non obstant, qualiter ei non obstat absolutio à censura, sed potius eam juvat, cum sit id, quod appellatione intenditur. c. si à Judice, de appell. in 6. Abb. in c. quaestiones, de appell. num. 7. Suar. cit.